



Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Hanne Kristine Voglstrand
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Deres ref.: 2019/3456

Vår ref.: 24/31

Vår dato: 24.01.2025

Saksbehandler: Kjersti Barbakken // Kontoret for
kvalifisering og sosiale tjenester

Svar på henvendelse om inntektsberegning av barns stipend i foreldrenes sak

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til henvendelse datert 21.11.24, hvor dere har spørsmål knyttet til inntektsberegning av stipend fra Lånekassen. Dere skriver at dere iblant behandler saker hvor spørsmålet er om Nav-kontoret kan inntektsberegne barns stipend fra Lånekassen i beregningen av foreldrenes rett til økonomisk stønad, og at dere har konkludert med at Nav-kontoret kan ta stipend med i beregningen, så lenge utgiftene til barnet også tas med i beregningen. Unntak er utstyrsstipend eller annet stipend som er øremerket konkrete utgifter, og som derfor holdes utenfor.

Dere ser noen utfordringer, og stiller tre konkrete spørsmål:

1. Faller barns mulige rett til stipend fra Lånekassen inn under alle andre muligheter som søkeren om økonomisk stønad (foreldrene) skal utnytte, jf. punkt 4.18.1.2 i rundskrivet til sosialtjenesteloven?
2. Hvis ja, kan det da settes vilkår etter sosialtjenesteloven § 20 i foreldrenes vedtak om at barnet skal søke om stipend? Etter sosialtjenesteloven § 20 kan det stilles vilkår om å øke inntekter, og bestemmelsen gir adgang til å redusere stønaden ved brudd på vilkår. Slik vi leser rundskrivet, kan dette tolkes til å gjelde dersom tjenestemottakeren har mulighet til å gjøre gjeldende andre økonomiske rettigheter.
3. Det er normalt barnet som mottar stipendet, og som får dette utbetalt til sin konto. Er det anledning til og hjemmel for å legge til grunn at inntekt som utbetales til barnet disponeres av foreldrene? Barnetrygd skal som kjent ikke tas med i beregningen, eller barns inntekt av arbeid og fritid og skoleferie.

Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering

Svar på spørsmål 1:

Som også Statsforvalteren skriver, viser rundskrivet pkt. 4.18.2.1 til at stønad til livsopphold er en subsidiær ytelse. Dette betyr at den enkelte må ha utnyttet fullt ut alle reelle muligheter til å forsørge seg selv ved arbeid, egne midler eller ved å gjøre gjeldende trygderettigheter

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDSDIREKTORATET // KONTORET FOR KVALIFISERING OG SOSIALE TJENESTER

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

eller andre økonomiske rettigheter. I denne saken er det mest relevant med «andre økonomiske rettigheter». Vi er enige at rundskrivet pkt. 4.18.2.25 ikke sier noe om hvorvidt barnas stipend fra Lånekassen er å anse som «andre økonomiske rettigheter» de kan benytte seg av. Det står imidlertid at «Med andre økonomiske rettigheter menes de inntektsmuligheter vedkommende har rett til eller anledning til å søke om (vår understrekning), og som det er alminnelig å benytte seg av i tilsvarende livssituasjon». Eksemplene som er listet opp er ikke uttømmende.

Inntektsavhengig stipend fra Lånekassen skal være et bidrag til å dekke levekostnadene for elever fra familier med svak økonomi. Stipendet skal sikre at elever har mulighet til å ta videregående opplæring, uavhengig av familiens økonomi. Det er barnet som går på videregående som må logge seg inn med sin bank-id og selv søke om stipendet. Er barnet under 18 år, må foreldrene signere på søknaden. Dette er derfor ikke en økonomisk rettighet foreldrene har, men som barnet kan ha rett på etter søknad. At stipendet er inntektsavhengig, betyr at størrelsen på stipendet vil avhenge av økonomien til foreldrene og hvor mange søsken barnet har.

Arbeids- og velferdsdirektoratet ser imidlertid at det kan være en fordel for familiens totale økonomiske situasjon at barnet søker stipend, jf. også formålet med stipendet. Det må i hver enkelt sak gjøres en konkret vurdering av om stipendet skal inntektsberegnes på foreldrene i vurderingen av deres hjelpebehov. Dersom inntektsavhengig stipend inntektsberegnes i foreldrenes sak om økonomisk stønad, betyr det at barnas utgifter knyttet til sine levekostnader vil måtte utgiftsberegnes på foreldrene. Her må det gjøres en kartlegging bl.a. av hvilke utgifter barnet har knyttet til det å gå på videregående skole, som ikke kan dekkes av livsoppholdssatsen.

Barnet vil alltid ha rett på utstyrsstipend, uavhengig av foreldrenes økonomi. Utstyrsstipend skal ikke inntektsberegnes i foreldrenes sak om økonomisk stønad, da dette er øremerket barnets behov for utstyr på den linjen barnet tar (f.eks. pc).

Svar på spørsmål 2:

For personer over 30 år er hovedregelen at økonomisk stønad skal gis uten bruk av vilkår, jf. sosialtjenesteloven § 20. Det kan likevel stilles vilkår, dersom for eksempel vilkåret kan styrke tjenestemottakerens mulighet til å bli selvforsørget. Når det settes vilkår, skal det bidra til å motivere og påvirke tjenestemottaker til å komme seg ut av en vanskelig livssituasjon. Vilkår skal i utgangspunktet settes i samarbeid med tjenestemottaker.

Som det fremgår av rundskrivet pkt. 4.20.2.4, så kan det stilles vilkår om å gjøre gjeldende andre økonomiske rettigheter. Stipendet til barnet er imidlertid ikke en økonomisk rettighet for foreldrene, jf. vår vurdering under spørsmål 1. Foreldrene kan heller ikke søke stipend på vegne av barna.

Arbeids- og velferdsdirektoratet ser i tillegg flere andre utfordringer med å stille vilkår om at tjenestemottakers barn må søke om stipend fra Lånekassen.

Det er ikke anledning til å stille et vilkår som personen selv ikke har mulighet til å oppfylle. Det kan derfor ikke stilles et vilkår om at barnet må søke om stipend fra Lånekassen. For å kunne stille et slikt vilkår, må foreldrene involvere ikke bare en tredjepart, men en tredjepart som er deres barn, i sin sak om økonomisk sosialhjelp for å kunne få oppfylt vilkåret. Dette fremstår for det første som lite hensiktsmessig, da vilkåret er noe tjenestemottaker selv skal oppfylle som en motivasjon til å bli selvhjulpen. Det vil også kunne anses å være uforholdsmessig byrdefullt for foreldrene (tjenestemottaker) å si at barnet må søke stipend hos Lånekassen. De er altså avhengig av en tredjepart for å få oppfylt vilkår, slik at de ikke risikerer å evt. få sin innvilgede stønad redusert. Det vil også kunne være en urimelig byrde å legge på barnet, dersom barnet gjøres kjent med utfallet av at det ikke søkes om stipend.

Svar på spørsmål 3:

Dere spør om det er anledning til og hjemmel til at foreldrene disponerer inntekt som barnet har fått på sin konto.

Dette vil være en privat sak mellom foreldrene og barnet. I henhold til vergemålsloven § 9 kan en mindreårig ikke selv foreta rettslige handlinger eller råde over sine midler, med mindre noe annet er særlig bestemt. Det er et unntak i vergemålsloven § 12: «En mindreårig råder selv over midler som han eller hun har tjent ved eget arbeid eller virksomhet etter fylte 15 år, eller som vergen eller andre har latt den mindreårige få til egen rådighet, samt normal avkastning av slike midler.». Det er opp til den enkelte familie hvordan foreldrene involverer seg i barnas økonomi.

Er barnet over 18 år, er det myndig og bestemmer selv over sin egen økonomi.

Vi vil til slutt minne om tjenesten opplysning, råd og veiledning etter sosialtjenesteloven § 17.

Med hilsen

Elin Stein
fung. seksjonssjef
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Kjersti Barbakken
seniorrådgiver
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Kopi til

Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet

Kopi til

Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestland

Mottakerliste

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

KOPPI